

Toimitusjohtaja Christer Lindroos/PYR Oy

Toimitusjohtajan katsaus

Suomessa toimiva pakkausten hyötykäyttöjärjestelmä on osoittautunut tehokkaaksi ja pakkaajille yhdeksi Euroopan edullisimmista järjestelmistä. Myös saadut kommentit ovat olleet pääosin positiivisia. Viime vuonna järjestelmä maksoi yrityksille yhteensä noin 20 miljoonaa markkaa. Summa koostui tuottajayhteisöille perityistä hyötykäyttömaksuista sekä PYR:n liittymis- ja vuosimaksuista.

PYR:n kokoamat pakkaustilastot vuodelta 1999 valmistuivat maaliskuun alussa. Koska PYR:n tilastot kattavat lähes 95 prosenttia Suomen markkinoilla liikkuvista pakkauksista, voidaan jo nyt olla varmoja siitä, että pakkausten hyötykäyttö lisääntyi jälleen. Lopulliset tilastot esitetään syyskuun tiedotuslehdessä, jolloin myös Suomen ympäristökeskuksen tilastot ovat valmistuneet. Eniten vaikeuksia on ollut muovista ja metallista valmistettujen pakkausten hyötykäytön lisäämisessä, mutta vaikeuksista huolimatta näidenkin materiaalien hyötykäyttö on lisääntynyt. Metallin osalta näyttää jo tässä vaiheessa siltä, että 25 prosentin hyödyntämistavoite vuoteen 2001 mennessä voidaan saavuttaa. Myös muovipakkauksille asetettu 15 prosentin hyötykäyttötavoite vaikuttaa realistiselta.

Kesäkuussa umpeutuu ensimmäinen viisivuotiskausi 1997–2001 pakkausten hyötykäytön osalta. Kauden aikaansaannokset nähdään vasta vuonna 2003, sen jälkeen kun yritykset ovat raportoineet vuoden 2001 pakkaustiedot PYR:lle ja kun tiedot saadaan koottua tilastoksi.

Vaikka vuosi 2001 on edennyt jo pitkälle, EU:n komissio ei ole vielä pystynyt päättämään uusista hyötykäyttötavoitteista kaudelle 2001–2006. Asiat ovat osoittautuneet odotettua hankalammiksi. Päättöksenteon tueksi komissio on teettänyt kaksi tutkimusta, jotka ovat aiheuttaneet paljon eriäviä mielipiteitä ja keskustelua. Lopullisten tavoitteiden päättämisessä tulee politiikalla kuitenkin olemaan merkittävä rooli. Näillä näkymin tietoa uusista tavoitteista ei kannata odottaa ainakaan ennen kesää. Asiasta kerrotaan lisää tämän lehden artikkelissa, jossa ra-

portoidaan Annual European Packaging Law –konferenssista.

Liikevaihdoltaan alle 5 miljoonan markan yritykset vapautettiin pakkausten hyötykäyttövelvoitteesta 1.1. 2001 alkaen. Velvoite perustuu nyt yrityksen liikevaihtoon, eikä enää pakattujen tuotteiden verolliseen myyntiin tai arvoon. Päätös ei kuitenkaan estä pienempiäkään yrityksiä rekisteröitymstä PYR:iin. Useat yritykset ovatkin liittyneet imagosyistä ja saavat näin oikeuden käyttää PYR:n rekisteröitynyt merkkiä. Sen käyttö yritysten esitteissä, kuvastoissa ja muissa painotuotteissa on lisääntynyt. Merkin käyttö on helppo ja edullinen keino viestittää asiakkaille ja muille sidosryhmille, että yritys huolehtii ympäristöstä. Pieniltä yrityksiltä ei peritä hyötykäyttömaksuja eikä PYR:n vuosimaksuja. Yrityksen maksettavaksi jää ainoastaan liittymismaksu, joka peritään vain kerran. Tänä vuonna se on 100 markkaa. Kaikki rekisterissä olevat yritykset saavat nimensä PYR:n internet-kotisivuilla olevaan luetteloon ja lisäksi kaikille postitetaan kolme kertaa vuodessa ilmestyvä PYR Tiedottaa -lehti.

CHRISTER LINDROOS

Sisältö 1/01

Toimitusjohtajan katsaus	2
Lehden sisältö	3
Ympäristöministeriössä on muutettu organisaatiota	4
Haluaako EU kovempia pakkausten hyötykäyttötavoitteita?	6
Suomen Aaltopahviyhdistys ry	8
Suomen Kuluttajakuitu ry	9
Suomen Teollisuuskuitu Oy	10
Suomen NP-kierrätys Oy	11
Suomen Keräyslasiyhdistys ry	12
Mepak-Kierrätys Oy	13
Suomen Palautuspakkaus Oy	14
Suomen Uusiomuovi Oy	15
Kysymyksiä ja vastauksia	16
Pakkausjätteen vähentäminen pakkaussuunnittelun avulla	18
Tuottajayhteisöjen yhteystiedot	20

Kannen kuva:
Lehtikuva Oy/
Mauri Rautkari

YMPÄRISTÖMINISTERIÖSSÄ ON UUDISTETTU ORGANISAATIOTA

Ympäristöneuvos
Olli Pahkala
kertoo itsestään
sekä entisistä
ja nykyisistä
tehtävistään.

Miehestä

Kuulun sodan jälkeisiin suuriin ikäluokkiin. Olen syntynyt vuonna 1946 Vammalassa. Kouluni kävin Tampereella ja pääsin ylioppilaaksi kunnianarvoisesta Tampereen reaalilyseosta Rellusta vuonna 1966. Opin teknillisen korkeakoulun kemian osastolla, josta valmistuin biokemian insinööriksi syksyllä 1975.

Olen eronnut, neljän aikuisen pojan isä ja yhden lapsen vaari. Olen asunut pääkaupunkiseudulla Espoossa, Vantaalla ja nyt Helsingin Meilahdessa.

Virkamiesurasta

Sain ensimmäisen työpaikan vuonna 1975 perinteisessä keskusvirastossa

Ympäristöneuvos
Olli Pahkala

lääkintöhallituksessa ensin äitiyslomasijaisena ja myöhemmin vakituksena. Hoidin kemistin vakanssilla myrkkylain valvontaan ja kulutustarvikkeiden valvontaan liittyviä tehtäviä.

Jäteasioita hoitava väkemme on asiantuntevaa ja asioille omistautunutta.

Syksyllä 1983 minut valittiin perustettavan uuden ympäristöministeriön ylitarkastajaksi vastuualueena kemikaalivalvonta. Keskeisin tehtäväni oli osallistua kemikaalilain valmisteluun, tehtävä jonka olin aloittanut jo lääkintöhallituksen virkamiehenä. Ydinvoimaan neutraalisti suhtautuvana henkilönä sain jossakin vaiheessa osastopäälliköitämme Olli Ojalalta ristikseni ydinturvallisuus- ja ydinjäteasioiden seurantavastuun.

Kesällä 1986 onnistuin vaihtamaan tehtäväni ympäristöministeriössä. Vastuualueekseni tuli öljyvahinkojen torjunta, josta tehtävästä edelleenkin vastaan.

Ympäristöministeriön organisaatiota ja johtamisrakenteita uudistettiin 1990-luvun alkupuolella. Ministeri Sirpa Pietikäinen valitsi minut ministeriön ympäristönsuojeluosastolle perustetun ympäristöriskit ja -vahingot tulosryhmän vastuuhenkilöksi vuoden 1994 alusta. Ministeri Haaviston aikana organisaatiota hienosäädettiin ja vastuuhenkilöstä tuli päällikkö ja ylitarkastajasta myöhemmin ympäristöneuvos.

Ministeriön organisaatiota muutettiin jälleen 1990-luvun lopulla ja ympäristönsuojeluosaston organisaatiota toistamiseen kesällä 2000. Osastolle perustettiin uusi 15 hengen ympäristöriski- ja jäteasioiden tulosryhmä, jonka päälliköksi ilmoitauduin ja tulin valituksi. Tulosryhmämme toimialaan kuuluu pakkauslalle tutumpien jäteasioiden lisäksi kemikaalien ympäristöhaitat, muuntogeenisten organismien ympäristöhaitat, ympäristövahinkojen torjunta- ja korvaaminen, maaperän suojele ja pilaantuneiden maa-alueiden kunnostus sekä säteilyn ja ydinturvallisuuden seuranta.

Vaikutelmia pakkausasioista

Kuluneen vajaan vuoden aikana olen vaihteittain pyrkinyt perehtymään

niihin tehtäviin, jotka tulosryhmän päällikkönä sain osa-aikaeläkkeelle vetäytyneeltä Matti Vehkalahdelta. Jäteasioita hoitava väkemme on asiantuntevaa ja asioille omistautunutta. Asioiden hoitotyylit ja painotukset vaihtelevat henkilöittäin, toiset pitävät ryhmätyöskentelystä ja toiset toimivat mieluummin itsenäisesti. Olen viestittänyt jätealan keskeisille tahoille, että laaja-alaisen yksikön päällikkö ei voi tietää ja vastata kaikista yksityiskohdista. Johdan pätevistä henkilöistä koostuvaa asiantuntijaorganisaatiota ja tuen tarvittaessa heitä hankalien kysymysten hoitamisessa. Olen virkamiehenä konsensusajan kasvatti ja sen mukaisesti pyrin avoimeen ja rakentavaan yhteistyöhön jäte- ja kierrätysalan sidosryhmien kanssa sekä lainsäädännön kehittämisessä että käytännön toimeenpanotyössä.

Pakkauskysymysten asiantuntija Juha Koposen opastuksella olen oppinut tajuamaan, kuinka moninaisia pakkausalan kierrätyskysymykset ovat Suomessa ja EU:ssa. Alkoholivero ja virvoitusjuoma- ja olutvero ja niiden mukaiset kierrätys- ja panttijärjestelmät ovat oma sääntelymaailmansa. Sen nykyistä herkkää ”tasapainoa”, ei hallinnossa haluta järkyttää, koska muutosten vaikutuksia hyvin toimivalle lasipullojen kierrätysjärjestelmälle ei pysty ennalta kovin hyvin arvioimaan. Vähittäiskauppa haluaa lisätä tölkkien osuutta merkittävästi mutta ympäristöministerimme Satu Hassi ei suin surminkaan halua muutoksia, jotka voisivat lisätä tölkkien suosiota. Kaikki odotavat suurella mielenkiinnolla käynnissä olevan elinkaarivertailun tuloksia. Ajankohtaisia asioita ovat mainittujen verolakien korjaaminen uuden perustuslain edellyttämään malliin,

panttien Euro-määräiset arvot ja tax-free tölkkien aiheuttamat ongelmat sekä pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin tavoitteiden tarkistaminen.

Mehu- ja maitotölkkien ja lasijätteen keräilyssä on havaittavissa ongelmia tuottajavastuuseen perustuvan jätehuoltojärjestelmän ja kunnallisten jätteenkeräysjärjestelmien raja- maastossa. Ongelmaa aiheuttaa se, että kuluttajat haluavat kierrättää ja useat kunnat edistävät kierrätystä. Toisaalta tuottajayhteisöt saavat kierrätysveloitteensa hoidettua keskittymällä hyvälaatuisen jätteen keräämiseen ”suurasiakkailta”. Entistä presidenttiä vapaasti lainatakseni, asialle pitäisi kai tehdä jotakin. Sopiva ajankohta tähän saattaisi olla siinä yhteydessä, kun pakkausedirektiivin tarkistuksen jälkeen uudet tavoitteet ja mahdolliset muut uudistukset siirretään osaksi kansallista jätelainsäädäntöä.

Kuten yllä olevasta ilmenee, uuden ”jätepäällikön” pöydälle nostetaan ensimmäisenä ne asiat, joissa on jotain kitkaa. Pakkausalan ympäristönsuojelu- ja jäteasiat ovat tietenkin pääosin kunnossa ja asiat hoidetaan enempiä ääntä pitämättä tai henskeleitä paukuttelematta niin kuin meillä Suomessa on tapana.

Olli Pakkala

HALUAAKO EU KOVEMPIA PAKKAUSTEN HYÖTYKÄYTTÖTAVOITTEITA?

Kahdeksas vuotuinen pakkausten lainsäädäntöä käsittelevä konferenssi (8th Annual European Packaging Law Conference) pidettiin Brysselissä 26.–27.3.2001. Tilaisuudessa pidettiin yli kaksikymmentä esitelmää kahden päivän aikana. Esitelmissä paitsi EU:n parlamentin ja komission myös monien EU-maiden teollisuuden, kaupan ja ympäristöorganisaatioiden edustajat käsittelevät laajasti pakkausedirektiiviin liittyviä kysymyksiä. Konferenssin osallistujia – heistäkin monet olivat teollisuuden ja kaupan edustajia – puhutti erityisesti komission teettämät tutkimukset pakkausten ympäristövaikutuksista sekä Tanskan uusi pakkausvero.

Euroopan komission edustaja Otto Linher totesi puheenvuorossaan, että kaikki EU-maat ovat pystyneet vähentämään pakkausjätteen määrää. Tämä näkyy jäsenmaiden toimittamista raporteista. Hän sanoi komission olevan täysin tietoinen siitä, että pakkaukset eivät suinkaan ole ympäristön kannalta merkittävin rasite. Kuitenkin ne ovat lisänä ympäristöä kuormittavassa kokonaisuudessa. Tämän vuoksi pakkausten tulee olla uudelleenkäytettäviä ja hyödynnettäviä niin, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle. Otto Linher huomautti, että nykyiset toimenpiteet eivät vielä riitä vaikka hyötykäyttö onkin lisääntynyt. Hänen mielestään markkinoille toimitettujen pakkausten määrä näyttää jatkuvasti kasvavan.

Pohtiessaan pakkausedirektiivin hyötykäyttötavoitteita kaudelle 2001–2006, komissio on keskustellut erilaisista vaihtoehdoista. Linherin mu-

kaan komissio saattaa antaa lopullisen esityksen vielä ennen kesää.

Tällä hetkellä komissio kannattaa vahvimmin alla olevaa vaihtoehtoa, joka sekkin on vielä alustava:

Kokonaishyötykäytölle ei lainkaan erillistä tavoitetta

Kokonaiskierrätystavoite 60% (sisältäen muoviraaka-aineen kierrätyksen).

Materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet olisivat:

- lasi 75%
- paperi/kartonki 65%
- metalli 55%
- mekaaninen muovien kierrätys 20%

Pakkausjätteen vieminen kaatopaikoille haluttaisiin kokonaan lopetettavaksi.

Komission teettämät tutkimukset eivät vakuuttaneet kuulijoita

Komission teettämät tutkimukset pakkausten ympäristövaikutuksista herättivät paljon keskustelua ja kuulijakunnan käyttämistä puheenvuoroista ilmeni epäluottamus tutkimustulosten objektiivisuutta kohtaan. Miten komissio aikoo tutkimuksia tulkita jäi konferenssin osallistujille edelleen vastausta vaille olevaksi kysymykseksi.

Teollisuuden ja kaupan näkökanta

Belgialaisen ASSURRE organisaation (The Organisation for the Sustainable Use and Recovery of Resources in Europe) toimitusjohtaja William Duncan esitelmöi aiheesta, "millaisia tavoitteiden tulisi olla teollisuuden ja kaupan kannalta katsotuna". Saadakseen käsityksen EU-maiden käytännön kokemuksista,

ASSURRE on koonnut yhteen tiedot 10 jäsenmaan vuosina 1997 ja 1998 ilmoittamista virallisista tilastoista. PricewaterhouseCoopers puolestaan on ASSURREN toimeksiannosta verrannut ja analysoinut näitä tietoja.

Tutkimuksesta ilmenee, että jokaisella maalla on erilainen tapa koota tilastot sekä esittää saadut tiedot. Tästä johtuen maiden välisten tulosten objektiivinen vertaaminen on hankalaa. Myös määritelmät ja laskentatavat ovat eri maissa erilaiset. ASSURRE ehdottaakin, että komission päätös yhtenäistettäisiin, niin että tulosten vertaaminen olisi mahdollista. Asialla on kiire, koska unioni laajenee todennäköisesti vuonna 2004.

Jäsenmaiden ilmoittamista tilastotiedoista saatiin kuitenkin selville joukko huomionarvoisia tosiasioita, joista mainittakoon muutamia.

- Pakkausjätteen määrä on vähentynyt EU:n alueella keskimäärin 30 prosenttia kymmenen vuoden aikana.
- Pakkaukset muodostavat noin 3 prosenttia kiinteän jätteen kokonaismäärästä ja niiden osuus kunnallisen jätteen määrästä on noin 16 prosenttia.
- Liian kunnianhimoiset kierrätystavoitteet tuhoaisivat tähän mennessä saavutetut tulokset.
- Pakkausjäte ei ole vaarallista.

Johtopäätöksenä ASSURRE esitti, että pakkausdirektiivin muutos pitäisi nyt tähdätä kierrätys- ja hyötykäyttötavoitteiden optimointiin eikä maksimointiin. Tässä tulisi samalla huomioida niin sosiaaliset, taloudelliset kuin ympäristöäkin koskevat näkökannat.

Kiristuvia otteita

Otteet vapaamatkustajia kohtaan alkavat kiristyä Euroopassa. Englannissa on käsitelty jo yli kolmekymmentä oikeudenkäyntitapausta sellaisia yrityksiä vastaan, jotka eivät ole liittyneet hyötykäyttöjärjestelmään tai ovat ilmoittaneet vääriä pakkaustietoja viranomaisille. Tanska ja Belgia puolestaan ovat asettaneet uuden pakkausveron. Tanskan päätös astui voimaan 1.4.2001 ja se pohjautuu kymmenen vuotta vanhaan pakkausten elinkaaritutkimukseen. Konferenssin osallistujat esittivätkin Tans-

kan edustajalle kriittisiä kysymyksiä ja kommentteja. Sanottiin, että päätös on tehty vanhentuneeseen tietoon nojautuen ja että vero ei sellaisenaan lisää pakkausten hyötykäyttöä eikä hyödytä ympäristöä. Tanskan edustajan mukaan päätös on joka tapauksessa voimassa ainakin kolme vuotta.

Eri maiden tietojenkeruujärjestelmät

Konferenssissa tarkastelun kohteena olivat myös eri maiden tietojenkeräysmenetelmät ja niiden luotettavuus. Kuultiin Italian CONAI organisaation toimitusjohtajan Piero Capodiecien esitelmä tietojenkeruusta sekä PYR:n toimitusjohtajan Christer Lindroosin esitelmä Suomen tavasta kerätä pakkaustilastotiedot. Keräystavat poikkesivat toisistaan mm. siten, että Italiassa yritykset raportoivat pakkaustiedot joka kuukausi usealle lomakkeelle täytettynä. Suomessa tiedot raportoidaan kerran vuodessa, yhdellä lomakkeella.

Suomen erityisongelmat on tiedostettu

Suomen kannalta merkittävää on se, että EU:n parlamentin jäsenet tuntuivat olevan tietoisia siitä, että eri maiden erilaiset olot vaikuttavat siihen millaisia hyötykäyttöjärjestelmiä kussakin maassa on järkevää kehittää ja pitää yllä. Puheenvuoroissa mainittiin esimerkkinä Suomen Keski-Euroopan maista poikkeava ilmasto, pieni väkiluku ja panttiin perustuva lasipullojen kierrätysjärjestelmä. Juuri nämä asiat Suomi onkin halunnut saattaa komission tietoisuuteen pyrkinessään puolustamaan omaa uudelleenkäyttöjärjestelmäänsä. Mahdoton ajatus ei tunnu olevan sekään, että eri maille asetettaisiin toisistaan poikkeavat tavoitteet.

AALTOPAHVIPAKKAUKSET MONIPUOLISTUVAT – Kuluttajapakkausten kierrätys helpottuu

Pari vuosikymmentä sitten aaltopahvipakkauksen erottaminen muista kuitupakkauksista oli helppoa. Ruskeaa läppälaatikkoa ei voinut olla tunnistamatta.

Aaltopahvinen pakkaus on aikaisemmin palvellut enimmäkseen kuljetuspakkauksena, mutta nykyään se päättyy hyvin usein kuluttajan kotiin saakka. Viime aikoina markkinoille on ilmestynyt yhä ohuempia aaltopahvilaatuja, jopa miniaaltopahvia-kin ohuempia alle millimetrin paksuisia mikroaaltopahveja. Niiden aaltorakenteen havaitseminen onnistuu vain tarkkasilmäisiltä.

Kuitupakkaustuottajayhteisöt toimivat yhteistyössä, jotta kuitupakkausten kierrätys olisi kuluttajalle mahdollisimman helppoa. Kiinteistöjen pihoille asetettuihin keräyskartongin hyödyntämistä varten suunniteltuihin astioihin voi viedä kaikenlaiset puhtaat kuitupakkaukset.

Lajittelu jätteen syntypaikalla alentaa kustannuksia. Kiertolaareissa on oma osasto aaltopahvia varten. Koteloiden ja pussien sekaan solahtanut pieni pahvipakkaus ei kuitenkaan aiheuta ongelmia. Ei siis tarvitse hankkia suurennuslasia erottaakseen mikroaallon kotelokartongista.

Aaltopahvilaatikat voi palauttaa teippeineen ja niitteineen keräily-pisteeseen.

Monet aaltopahvipakkaukset tehdään nykyisin hyvin ohuesta aaltopahvista.

Kiertolaareissa on oma osasto aaltopahveille.

Lisätietoja:

Anneli Laakso
puh. 020 462 7233

KUITUPAKKAUKSET KIERTÄVÄT PIRKANMAALLA

Pirkanmaalla merkittävä toimija jätehuollossa on Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Sen omistajina on 23 osakaskuntaa, jotka ovat antaneet jätteiden keräämisen ja hyötykäyttöön ohjaamisen tämän yhtiön hoidettavaksi. Kuitupakkausten kerääminen ja hyötykäyttö sujuu hyvin, kertoo Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n palvelupäällikkö Sirkku Mattila.

Käytettyjen kuitupakkausten kerääminen on Pirkanmaan Jätehuollon toimesta järjestetty kuudessa alueen kunnassa: Tampereella, Nokialla, Pirkkalassa, Lempäälässä, Kangasalla ja Orivedellä. Keräys tapahtuu kiinteistökohtaisilla keräysastioilla, joita tämän vuoden alussa oli lähes 900 kappaletta. Järjestelmän käynnistyesä kolmisen vuotta sitten määrä oli noin 300. Pirkanmaan Jätehuolto tiedottaa palvelustaan kiinteistöyhtiöille ja kiinnostuneet asiakkaat ottavat itse yhteyden sopiakseen keräilyjärjestämisestä. Koska palvelua käyttävät kiinteistöyhtiöt pääsääntöisesti ovat suurehkoja tai keskisuuria, kuitupakkausjakeiden kiinteistökohtainen kerääminen on varsin hyvällä tolalla. Varovaisestikin arvioiden sen piirissä on tuhansia talouksia ja kymmeniätuhansia kuluttajia. Taloyhtiöille sopimus kuitujakeen erilliskeräilystä tulee edullisemmaksi kuin kuitujakeen laitto kuivajätteisiin, sillä kuitujakeen astian tyhjennysmaksu on halvempi kuin kuivajätteen.

Kiinteistökohtaisten keräysastioiden lisäksi Pirkanmaan Jätehuollolla on Tampereella keskeisillä paikoilla kuten markettien yhteydessä 15 hyötyjätepistettä erilaisia kierrätettäviä materiaaleja varten. Kuitupakkausjakeen talteenoton kannalta nämä ovat kuitenkin vähemmän merkityksellisiä kuin kiinteistökohtaiset astiat.

Pirkanmaan Jätehuollon urakoitsijat tyhjentävät kiinteistökohtaiset ke-

Kierrätykseen saadut pakkaukset ovat useimmiten hyvälaatuisia.

räysastiat kerran viikossa. Viime vuonna yhtiö keräsi kuitupakkausjakeita Pirkanmaalla lähes 500 tonnia, ja määrä kasvaa vuosi vuodelta. Sirkku Mattilan mukaan kierrätykseen saadut pakkaukset ovat myös laadullisesti vastanneet tavoitetta, ja viesti litistämistäkin tuntuu menneen perille. Talteen otettu kuitumateriaali toimitetaan Tampereella Messukylässä toimivan Paperinkeräys Oy:n käsitteilylaitokseen, jossa se lajitellaan, puristetaan kokoon ja paalataan. Kuitupakkausjakeita hyödynnetään hylsykartongin valmistuksessa.

Kuivajätteen joukossa jätteenkäsittelyprosessiin kulkeutuva kuitujae ei sekään koidu rasitteeksi ympäristölle. Kuitumateriaali sopii sinänsä sekä kompostiin kompostointiprosessia edistämään että biojätteen kääreeksi. Pirkanmaan Jätehuollon keräämä kuivajäte toimitetaan Tampereella Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksessa toimivaan Ressu-jätteenkäsittelylaitokseen. Siellä magneettiero-

Kierrätetyistä pakkauksista tehdään mm. hylsykartonkia.

tin poistaa jätteestä metallit ja rum-puseula erottelee pois biojätteet. Loppu toimitetaan joko paaleina tai irtotavarana energialaitoksiin, joissa sitä käytetään kierrätyspolttoaineena.

Lisätietoja:

Olli Aaltonen, puh. 010 463 5353

SUOMEN TEOLLISUUSKUITU OY

UUSIA TEOLLISUUSKUITUJA TEHOKERÄYKSEEN

Kopiopaperien kääreille kierrätysohjeet

Käyttäjät ovat kyselleet, voidaanko kopioarkkien ympärillä olevat kääreet kierrättää. Kääreitä kertyy erityisesti toimistoissa ja lisääntyvässä määrin myös kotitalouksissa. Tähän asti onkin selkeät arkkikääreiden kierrätysohjeet puuttuneet. Muovipinnoitettua käärettä ei edelleenkään haluta muun konttoripaperin joukkoon, mutta uudet ohjeet antavat ratkaisun asiaan. Talteenotto tapahtuu keräyskartongin joukossa. Termi on paperinkeräyksessä aika uusi ja sen piiriin sopii liuta muitakin pape-reita ja pakkauksia.

- Toimistoissa kopiopaperikääreet laitetaan keräyskartongin (esim. aaltopahvin) joukkoon, siis rullak-koon tai omaan keräysastiaan. Uutena menetelmänä Paperinke-räys Oy alkaa käyttää toimistoissa ruskeaa paperisäkkiä keräyskar-tongille. Näin eri lajit on helppo käsitellä myös lajittelulaitoksilla
- Kotitalouksissa kopioarkkien kääreet otetaan talteen keräyskarton-gin, siis keksi- ja muropakettien, kartonkitölkkien, munakannojen yms. joukossa. Näiden lähin koh-dehan on kiertolaari tai muu alu-eellinen keräyspiste.

Teollisuuden paperisäkit kiertoon

Teollisuuden käytössä tyhjentyvien paperisäkkien materiaali-kierrätystä on tähän asti pidetty ongelmallisena. Tyhjennyksessä säkkiin jäävän mate-riaalin samoin kuin eräissä säkkityy-peissä olevan muovisen sisäkerrok-senkin on arveltu vaikeuttavan uu-delleen kuidutusta. Asia on nyt selvi-tetty tehdaskokeissa. On todettu, että edellä mainitut seikat eivät aiheuta nykyisellä kierrätystekniikalla vai-

Teollisuuden tyhjentämät paperisäkit käytetään uudelleen kartongin valmistuksessa.

Kopiopaperikääreet ja kartonki kuuluvat samaan keräysastiaan

keuksia, ja paperisäkit voidaan kier-rättää materiaalina muutamain poik-keuksin.

- Paperisäkit voidaan laittaa kier-ton muun keräyskartongin, esi-merkiksi aaltopahvin ja teollisuus-kääreiden kanssa. Säkeistä ei tarvit-se poistaa venttiileitä, etikettejä tai teippejä.
- Materiaalikiertoon soveltuvat mm. elintarviketeollisuuden, kuten myl-ly-, sokeri- ja leipomoteollisuuden

säkit ja useat kemianteollisuuden säkit.

- Louhinta- ja rakennusaineteolli-suuden säkit on kuitenkin hyvä edelleenkin polttaa.

Paperipohjaisten teollisuuspakkaus-ten kierrätysprosentit ovat valtakun-nan korkeimpia. Lujalle kuidulle kannattaa antaa monta elämää. Mai-nitut esimerkit osoittavat, että paran-tamisenkin varaa vielä on. Kierrätet-ävistä kopiopaperikääreistä ja pape-risäkeistä syntyy vuositasolla noin 3000 tonnia lisää raaka-ainetta kar-tonkijalosteiden, erityisesti hylsyjen valmistukseen.

Lisätietoja uusista kierrätysohjeista antavat:

Paperinkeräys Oy, puh. (09) 228 191
Suomen Keräystuote Oy,
puh. (03) 3142 5300
Suomen Teollisuuskuitu Oy,
puh. 020 416 3442

SUOMEN NP-KIERRÄTYS OY

PARTIOLAISET VAUHDITTAVAT KARTONKITÖLKKIKERÄYSTÄ PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Pääkaupunkiseudulla käynnistyi maanantaina 5.3. 2001 "Ole valmis - Nyt kierrätetään" -kampanja, jonka tavoitteena on tehostaa kartonkitölkkien keräystä kotitalouksissa. Kampanjaa kokeiltiin syksyn 2000 aikana Espoossa ja Kauniaisissa. Se jatkuu koko pääkaupunkiseudulla syyskuuhun 2001 asti.

Kampanjaan osallistuu koko pääkaupunkiseudulla noin 5 000 partiolaista. Espoossa ja Kauniaisissa maito- ja mehutölkkien keräysmäärä nousi hankkeen ansiosta kolmessa kuukaudessa 10 prosenttia. Määrä vastaa tuhannen ihmisen vuosittaista tölkkipöytästä.

"Ole valmis - Nyt kierrätetään" -hankkeen aikana partiolaiset käyvät valitsemisissaan kotitalouksissa kolmesti ja kannustavat kierrättämään maito- ja mehutölkkejä. He jakavat koteihin muun muassa paperikassin, keräysohjeen ja kortin, johon kotitalouksien toivotaan merkitsevän keräyssassinsa tyhjennyskerrat. Syyskuuhun saakka tölkkejä kierrättäneet kotitaloudet osallistuvat maailmanympärimatkan arvontaan.

Ympäristökasvatus on osa partiotoimintaa. Partiolaista on pääkaupunkiseudulla 14 000 ja he kuuluvat partiolippukuntiin, joita toimii pääkaupunkiseudulla 150. Partiopiirin alueella tehdään vuosittain 1,3 miljoonaa vapaaehtoistyötuntia, mikä vastaa 750 nuorisotyöntekijän työpäivää.

Partiollippukuntien kesken kilpaillaan siitä, mikä lippukunta on onnistunut kotitalouksien aktivoimisessa parhaiten. Jokaisessa kampanjaan osallistuvassa lippukunnassa on "tölkkipöytä", joka huolehtii projektin tiedotuksesta ja toteutuksesta.

Viime vuonna kartonkitölkkejä saatiin koko Suomessa talteen noin 3 700 tonnia. Kuluvaan vuoden ke-

räystavoite on 4 200 tonnia.

Kartonkitölkkejä on kerätty Suomessa vuodesta 1995 alkaen. Keräyksestä vastaava tuottajayhteisö on Suomen NP-kierrätys Oy, jonka osakkaita ovat Elopak Oy, Stora Enso Oyj, Tetra Pak Oy ja Valio Oy. Keräyksen toteuttaa Paperinkeräys Oy alihankkijoinen, ja keräystoiminnan rahoittavat nestepakkauskartonkia käyttävät pakkaajat ja maahantuojat.

Puhtaaksi huuhdellut ja sisäkkäin taitetut kartonkitölkkit kelpaavat kokonaisuudessaan kierrätykseen. Tölkkit hyödynnetään Corenso United Oy Ltd:n Varkauden tehtaalla. Kar-

tonkikuitu irrotetaan muovi-alumiini-seoksesta, ja kartongista valmistetaan hylsykartonkia. Hylsykartongista tehdään paperi- ja tekstiilirullien ytiminä käytettäviä hylsyjä.

Lisätietoja:

Matti Pankakoski
puh. 010 381 2579
www.paperinkeräys.fi
www.corenso.com

Partiolaiset kilpailevat keskenään siitä mikä lippukunta pystyy parhaiten aktivoimaan kotitalouksia kierrätykseen.

SELVITYS KUNTALASIN KOOSTUMUKSESTA

Suomen Keräyslasiyhdistys ry päätti selvittää kevään 2000 aikana mahdollisen hyötykäyttömaksun perustaksi kuntien keräämän jätelasin koostumuksen. Selvitys toteutettiin VTT Rakennustekniikassa.

Kenttätutkimuksen perusteella selvitettiin kunnalliseen keräykseen kertyneen lasipakkausjätteen koostumus seuraavan jaottelun mukaisesti:

- Alkon kierrätysjärjestelmän pullot (uudelleentäytettävät a-pullot sekä Alko Oy:n pullot)
- panimopullot,
- tax-free pullot,
- elintarvikelasipurkit sekä muu lasitavara.

Kenttätutkimukset suoritettiin Espoossa, Helsingissä sekä Pirkanmaalla (Tampere ja Tampereen seutu). Espoossa sekä Helsingissä selvitettiin erikseen kirkkaat sekä värilliset lasipakkaukset. Pirkanmaalla tutkittiin lisäksi myös sekavärisen lasin koostumus. Kenttätutkimuksen kohteet olivat hyvin tyypillisiä kotitalouksien lasipakkausjätteen keräyspaikkoja. Pienen paikkakunnan vaikutus kerätyyn lasitavaran koostumukseen tuli selvitettyä Pirkanmaalla, Tampereella, jossa kenttäkohteena olivat myös Tampereen Kaukajärvi, Sääksjärvi ja Kulju.

Pääkaupunkiseudun lasinkeräyksestä vastaa YTV, muualla kunnat hoitavat lasinkeräyksen. Monissa kunnissa on lopetettu lasinkeräys kannattamattomana toimintana.

Lasipakkauksia kerätään pääkaupunkiseudulla joko Iglu-mallisiin jäteastioihin (1,3 m³) tai 600 l astioihin. Kotitalouksien lasipakkauksia mahtuu yhteen Igluun noin 455 kg ja 600 l astiaan noin 210 kg. Lasipakkauksien keräyspisteitä pääkaupunkiseudulla on yhteensä 311, joista Helsingissä on 180, Vantaalla 65, Es-

Kuluttajat voivat edistää lasipakkausjätteen hyödyntämistä huolellisemmalla lajittelulla.

poossa 63 ja Kauniaisessa 3. Jos otetaan huomioon väestöluku, niin pääkaupunkiseudun noin joka 3000 asukasta kohden on yksi lasinkeräyspiste.

Pääkaupunkiseudulla, Jämsän seudulla, Kemissä, Kuopiossa, Pirkanmaalla, Savossa sekä Raumalla lasinkeräyksessä käytetään kirkkaalle ja värilliselle lasille eri astioita. Näin

pystytään värierotteluun jo keräyspaikalla ja samalla parempaan hyödyntämiseen. Tämä värierottelu ei kuitenkaan aina onnistu kuluttajien huolimattomuuden takia. Kenttätutkimuksessa havaittiin jonkin verran kirkasväriastioissa myös värillistä lasitavaraa sekä muita epäpuhtauksia (kuten esim. muovia, posliinia, tasselasia).

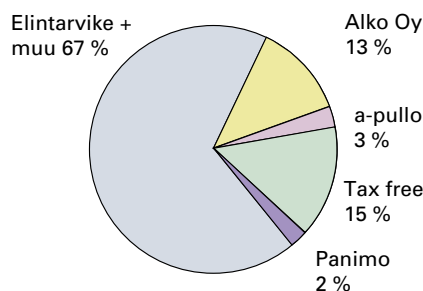
Kirkkasta lasia todettiin kerättävän noin 69% ja värillistä lasia noin 31% koko kerättävän lasin määrästä, silloin kun värillisille ja kirkkaille lasseille oli käytössä omat astiat. Monessa kunnassa kuitenkin kirkas ja värillinen lasi kerätään tällä hetkellä yhteen – sekaväriastioihin. Koko Suomen kunnallisen keräyslasin määrä on yhteensä noin 10 000 tn. Taulukossa 1 sekä kuvassa 2 esitetään kunnalliseen keräykseen päätyvän pakkauksilasin määrä sekä jakauma edellä esitettyjen selvitysten pohjalta.

Taulukko 1 Kunnalliseen keräykseen päätyvän pakkauksilasin määrä (n. 10 000 tn).

	Määrä	Elintarvike+ muu lasi	Alko Oy	a-pullot	Tax-free	Panimo*
Kirkas lasi (tn)	6 900	6737	30	3	84	3
Värillinen lasi (tn)	3 100	0	1258	273	1378	191
Yhteensä (tn)	10 000	6737	1288	275	1463	194

* panimo- ja virvoitusjuomateollisuus

Kunnallisen keräyslasin jakauma, yhteensä noin 10 000 tn

Kuva 2. Kunnallisen keräyslasin jakauma.

Selvityksen jälkeen Suomen Keräyslasiyhdistys ry:n hallitus päätti perii v. 2001 hyötykäyttömaksua pantittomalta lasilta 5p/kg. Hyötykäyttömaksulla pyritään rahoittamaan osa elintarvikelasin hyötykäytöstä.

Lisätietoja:

Markku Piekkänen
Puh. (09) 5765 5250

MEPAK-KIERRÄTYS OY

METALLIPAKKAUSTEN HYÖTYKÄYTTÖTAVOITE SAAVUTETAAN

Mepak-Kierrätys Oy on solminut merkittävät yhteistyösopimukset metallipakkausten hyötykäytön tehostamiseksi Suomessa. Viime vuonna tehty sopimus Suomen ja Baltian alueen johtavan monimetallien kerääjän ja käsittelijän Kuusakoski Oy:n kanssa uusittiin vuoden alussa entistä kattavampana ja tällä kertaa kolmivuotisena. Keräyspisteitä lisättiin ja tilastoinnin piiriin liitettiin myös teräspakkaukset, ja kiinteiden vastaanottopisteiden lisäksi Kuusakoski tarjoaa myös erillisiä metallipakkausten keräyslavoja muilla paikkakunnilla, mikäli metallin kertymä on riittävän suuri. Vuonna 2000 Kuusakoski Oy:n kahdeksassa pisteessä otettiin vastaan sopimuksen tehneiltä toimittajilta vähän yli kolme miljoonaa kiloa tinatusta teräspelistä tai alumiinista valmistettuja pakkauksia. Maalipakkauksia oli tästä määrästä runsas viidennes. Tänä vuonna odotetaan sopimusten piiriin kuuluville pakkauksille yli 30 prosentin kasvua. Lisäksi keräykseen otetaan Turun alueella koeluoteisesti myös tyhjät aerosolitölkit. Kuusakosken pisteisiin hyväksytään toimittajaksi ne yritykset tai tahot, jotka ovat tehneet toimittajasopimuksen Mepakin kanssa. Sopimuksia on tehty runsaasti, jo yli 150 kappaletta. Toimittajille maksetaan sopimuksen mukaisista metallipakkauksista Kuusakosken pisteissä Mepakin kustannuksella erillinen korvas.

Säkkiväline on maan johtava ympäristöhuollon ja kierrätyspalvelualan yritys. Se toimii maan laajuisesti ISO 9001 laatu- ja ISO 14001 ympäristöstandardien mukaisesti. Mepak-Kierrätys Oy teki Säkkiväline Oy:n kanssa yhteistyösopimuksen vuosiksi 2001-2003 metallipakkausten kierrätyksen tehostamiseksi. Sopimuksen mukaan Säkkiväline sitoutuu tar-

Metallisten maalipakkausten kierrätys on jo yleinen käytäntö teollisuudessa.

joamaan metallipakkausten keräystä kaikissa toimipisteissään kahden vuoden kuluessa. Sopimus kattaa myös maalipakkaukset. Mepak tukee kampanjointia ja informointia. Itse keräystoimintaa ei tueta rahallisesti, eikä Säkkivälineellä ole minikäänlaista yksinoikeutta metallipakkausten keräystoiminnassaan. Sopimus Säkkivälineen kanssa mahdollistaa metallipakkauskeräyksen entistä lähempänä kuluttajaa.

Metallipakkausten pakkaajat ja pakattujen tuotteiden maahantuojat rahoittavat Mepakin toiminnan ja metallipakkausten hyötykäytön maksamalla tänä vuonna tuottajayhteisölle PYR:n keräämät hyötykäyttömaksut: alumiini- ja tinapeltipakkauksilta 80 mk/tn ja teräspakkauksilta 5 mk/tn + alv. Mepakin liikevaihto on tänä vuonna noin kaksi miljoonaa markkaa.

Metallipakkauksia kerätään vuoden 2001 alussa pääkaupunkiseudulla YTV:n 53:ssa ja Paperinkeräys Oy:n kuudessa pisteessä. Lisäksi metallipakkausten kierrätys on osa rutiinia kuudessa Kotipizza-pisteessä ja neuvottelut uusien pisteiden liittämiseksi keräykseen ovat käynnissä.

Maalipakkauksia on alettu ottaa vastaan värikaupoissa kuluttajilta ja osin ammattimaalareilta ja uusia väriliikkeitä haetaan mukaan maalipakkausten kierrätystoimintaan. Metallisia maaliastioita on alettu kerätä myös rakennustyömailta ja maalausliikkeiltä, mm. Suomen suurimmalla asuntorakennustyömaalla Helsingin Kipparikorttelissa. Ympäristötietoisuuden lisääntyminen ja ympäristösertifikaattien yleistyminen aikaansaavat lisäpainetta myös maalipakkausten kierrättämiselle. EU:n kanssa täksi vuodeksi sovittu 25 prosentin metallipakkausten kierrätysaste Suomessa tullaan erittäin todennäköisesti saavuttamaan.

Metallipakkausten kierrätys kannattaa

- metallipakkausten hyötykäyttö uusioraaka-aineeksi on varmistettu
- metallipakkausten kierrätys säästää energiaa 75-95 %
- jokaisessa metallipakkauksessa on vähintään neljännes kierrätettyä materiaalia
- metallipakkausten erilliskeräys säästää kustannuksia kaatopaikkamaksuissa, ongelmajättemaksuissa ja jätemaksuissa
- tinapelti- ja alumiinipakkauksista saa vastaanottopisteessä korvauksen
- alumiini ja teräs ovat romukaupassa arvokkaita raaka-aineita, joille on hyötykäyttökohde myös Suomessa.

Lisätietoja:

Heikki Riste

Puh. (09) 6162 3210

TÖLKIN MATKA UDEKSI TÖLKIÄ ALKAA PALAUTUSPISTEESTÄ

Aluumiininen juomatölkki on kätevä käytössä ja hyödyllinen myös tyhjänä. Kierrätykseen päätyvä tölkki ei kuole koskaan, sillä alumiinia voi periaatteessa kierrättää loputtomiin. Palauttaja saa vaivansa palkaksi selvää rahaa.

Reilut viisi vuotta sitten Suomessa käynnistynyt juomatölkkiä kierrätysjärjestelmä on kuin viimeisen päälle viritetty koneisto, jossa jokaisella osalla on tärkeä ja tarkkaan määritelty tehtävänsä. Viime kädessä kierrätyksen onnistuminen on kuitenkin kiinni kuluttajasta. Viidessä vuodessa käyttäytymisessä ja asenteissa on tapahtunut perustavaa laatua oleva muutos, sillä palautusaste on yli 90 % Suomessa myytävien panttitölkkiä määrään verrattuna. Tällä hetkellä kaikki Palpan järjestelmään tulevat tölkit jatkavat elämäänsä uutena tölkkinä.

Palautuspisteitä jo lähes 6000

Suomen Palautuspakkaus Oy:n hallinnoimaan järjestelmään liittyneitä palautuspisteitä on tällä hetkellä reilut 5900. Näistä yli 1300:lla on palautusautomaatti. Valtaosa pisteistä sijaitsee päivittäistavaramyymälöissä, mutta mukana on myös hotelleja, ravintoloita, kioskeja ja huoltoasemia.

Vantaalla lokakuussa 1999 avatun kauppakeskus Jumbon palautuspiste on lyhyessä ajassa noussut yhdeksi maan suurimmista. Vuoden 2000 aikana sen kolme tölkinpalautusautomaattia ottivat vastaan noin 600 000 tölkkiä. Jumbon palautuspiste muodostaa oman erillisen kokonaisuutensa kauppakeskuksen kahdella pysäköintitasolla. Vajaassa kahdessa vuodessa se on osoittautunut tehokkaaksi ja toimivaksi. Useimmat asiakkaat suoriutuvat tehtävästä muutamassa minuutissa, eikä pitkiä

Kari Kurillo (oik.) ja Olli Plaketti huolehtivat siitä, että juomatölkkiä palautus vantaalaisessa kauppakeskus Jumbossa sujuu moitteettomasti.

jonoja pääse syntymään edes vilkkaimpina päivinä.

Palautuspisteet ovat yhdessä perustaneet kauppakeskuksessa sijaitsevat Prisman, City Marketin ja Alkon myymälät. Käytännön toimintaa ne eivät kuitenkaan pyöritä itse, vaan ostavat palvelun Spectra-Yhtiöltä. – Tällaisia useamman kauppiaan perustamia yhteisiä palautuspisteitä on jo useissa suurissa kauppakeskuksissa eri puolella Suomea, ja käytäntö yleistyy edelleen, sanoo Magnus Grann laitevalmistaja Tomralta.

Pantti motivoi palauttajaa

Spectra-Yhtiöiden Kari Kurillon ja Olli Plaketin mukaan palautuksia tulee päivittäin tasaiseen tahtiin, kiihtyvää aikaa ovat luonnollisesti viikonloput. – Kaikkein eniten asiakasta motivoi tölkkistä maksettava pantti, Kari Kurillo uskoo. – Ihmiset arvostavat lisäksi vaivattomuutta ja yhä useammin tuntevat vastuuta myös ympäristöstä.

Pantittomien tölkkien osuus Jumbon palautuspisteessä on sama kuin koko maassa keskimäärin eli noin 13 prosenttia. – Niitä pitäisi saada kier-

rätykseen nykyistä tehokkaammin, pois kaatopaikkoja kuormittamasta, Kari Kurillo ja Olli Plaketti pohtivat. Kysymys on ennen muuta asenteesta, sillä palautusautomaatti hyväksyy niin pantilliset kuin pantittomat tölkit.

Juomatölkkiä kierrätys Suomessa

- 5900 palautuspistettä
- 1300 palautusautomaattia
- Suomessa myytiin v. 2000 yhteensä 74,7 milj. juomatölkkiä; kierrätykseen palautui 68,3 milj. tölkkiä
- Vuonna 2000 palautusaste oli kansainvälisen käytännön mukaan laskettuna 91,4 %
- Palautetuista tölkeistä 80 % tulee järjestelmän automaattien kautta.
- Viidessä vuodessa (1.3.1996–28.2.2001) kierrätykseen on palautunut yhteensä 270 milj. pantillista ja 48 milj. pantitonta tölkkiä.
- Järjestelmä on viidessä vuodessa kerännyt uusien tölkkien valmistamiseen 5300 tonnia alumiinia.

Lisätietoja:

Tapio Lehtinen
puh. (09) 8689 8663

SUOMEN UUSIOMUOVI OY

Suomen Uusiomuovi Oy

Suomen Uusiomuovi Oy on muovin tuottajayhteisö. Sen tehtävä on aikaansaada ja ylläpitää järjestelmiä, jotka hyödyntävät Suomessa käytettyjä ja hylättäviä muovisia pakkauksia aineiksi siten, että lainsäädännön kautta tulevat hyötykäyttötavoitteet saavutetaan. Yhtiön omistavat 44 yritystä ja elinkeinoelämän järjestöä edustaen koko muovituoteketjua raaka-aineista kauppaan.

Yhtiö tukee muovipakkausten kierrätystä tekemällä sopimuksia yritysten kanssa, jotka kierrättävät käytetyt muovipakkaukset uudelleen tuotteiksi. Sopimuksia tehtiin vuonna 2000 kaikkiaan yhdeksän kierrättäjän kanssa.

Nämä yritykset olivat

- Muoviportti Oy
- MP Reuse Oy
- Viwaplast Oy
- Jita Oy
- Porin Muovityöstö Oy
- Ab Rani Plast Oy
- T:mi Matti Kuusisaari
- MK-Uusiomateriaalit Oy
- Muovinkeräys Oy

Uusioyrietykset keräävät ja vastaanottavat kukin muovipakkauksia omien ohjeidensa mukaan. Kysytyimpiä jakeita ovat kiriste- ja kutistekalvot sekä kanisterit. Kaiken muovin on oltava puhdasta ja yritysten antamien ohjeiden mukaan lajiteltua.

Muovipakkauksia voi toki Suomessa toimittaa hyötykäyttöön edellä olevan listan ulkopuolisiin yrityksiin. Esimerkiksi Muovix Oy ja Säkki-väline Ympäristöpalvelut Oy käsittelevät Suomessa merkittäviä määriä muovipakkauksia hyötykäyttöön.

Monella paikkakunnalla kerätään teollisuudesta ja kotitalouksista niin sanottua energiajajetta, johon valtaosa muovipakkauksista voidaan toi-

Jätemuovista jalostettu muoviprofiili muistuttaa ulkonäöltään lautta tai lankkua.

Muovix Oy:n valmistamasta muoviprofiillista on mahdollista valmistaa mitä moninaisimpia tuotteita.

mittaa. Myös energiajakeen keräilyssä on noudatettava tarkoin paikkakuntaakohtaisia lajitteluohjeita.

Muoviset kemikaalipakkaukset, joissa on haitallisia sisältöjämiä tulee toimittaa asianmukaiseen ongelmajättekeräykseen.

Lisätietoja:

Vesa Kärhä

Puh. (09) 1728 4326

PAKKAAJA, PAKKAUS, HYÖTYKÄYTTÖ?

Kysymyksiä ja vastauksia

PAKKAAJAN JA PAKKAUKSEN MÄÄRITELMÄT

● Onko pakkausten valmistaja pakkaaja ja miltä osin?

Kyllä, kuljetuspakkausten osalta.

● Onko maahantuojaa pakkaaja, entä agenttuuri?

Maahantuojaa yleensä on, agenttuuri ei. Maahantuojaksi katsotaan tuotteen omistaja maahantuontihetkellä, ts. kun tavara siirtyy rajan yli.

● Onko liikevaihdoltaan alle 5 Mmk:n yritys millään tavalla velvollinen huolehtimaan pakkaustensa hyötykäytöstä tai liittymään PYR:iin?

Ei, sillä 1.1.2001 voimaan tullut valtioneuvoston päätöksen muutos vapautti tällaiset yritykset hyötykäyttövelvoitteesta. Yritys voi silti liittyä PYR:iin pelkän liittymismaksun hinnalla, jolloin se saa ajankohtaista tietoa pakkausasioista mm. kolme kertaa vuodessa ilmestyvän PYR tiedottaa -lehden välityksellä.

● Ovatko kaikki konserniin kuuluvat yritykset velvollisia kuulumaan PYR:iin?

Ainoastaan ne yritykset ja toimipaidat, joiden liikevaihto on yli 5 Mmk ja jotka harjoittavat pakkaamista tai pakattujen tuotteiden maahantuontia.

● Mikä on pakkauksen määritelmä?

Pakkauksen määritelmä selitetään mm. valtioneuvoston päätöksen nro 962/1997 kolmannessa pykälässä. Linkki on PYR:n kotisivuilla www.pyr.fi.

● Ovatko kertakäyttöastiat pakkauksia?

Kertakäyttölautaset ja -kupit ovat pakkauksia, kertakäyttöveitset ja -haarukat puolestaan eivät ole.

● Onko CD:n, C-kasetin tai videokasetin säilytyskotelo pakkaus?

Ei, jos on kysymyksessä kaupallinen tuote, jolloin tuote on tarkoitettu säilytettäväksi kotelossa pitkään. Poikkeuksena ovat ei-kaupalliset ilmaisjakelutuotteet, jolloin sekä tuote että pakkaus ovat "kertakäyttöisiä".

● Onko CD:n, C-kasetin tai videokasetin ympärillä oleva suojakelmu pakkaus?

Kyllä.

● Onko kukkapurkki tai muu vastaava purkki pakkaus?

Kyllä. Poikkeuksena on ainoastaan sellainen purkki tai ruukku, jossa kasvi on tarkoitettu säilytettäväksi koko sen eliniän.

● Onko etiketti pakkaus?

Kyllä.

● Onko lava tai lavakääre pakkaus?

Kyllä, molemmat.

● Onko kirjekuori pakkaus?

Postin määritelmän mukainen kirjekuori ei ole pakkaus.

● **Ovatko pakkauksia myös kuljetuksessa käytettävät vai vain loppukäyttäjälle menevät pakkaukset?**

Kyllä, sekä kuljetus- että kuluttajapakkaukset.

● **Onko lautanippujen tms. ympärillä oleva metallivanne pakkaus?**

Kyllä.

● **Täytyykö maahantuojan raportoida pakkausten painot myös silloin kun hän ei edes näe pakkauksia, vaan ne kulkevat suoraan asiakkaille?**

Kyllä. Maahantuojan velvollisuus on selvittää pakkausten painot parhaan kykynsä ja käytettävissä olevan tiedon mukaisesti.

● **Onko postimyyntiä harjoittava yritys pakkaaja?**

Kyllä.

● **Yritys pakkaa raaka-aineita, jotka menevät esim. teollisuuden käyttöön tehtaille eivätkä suoraan kuluttajille. Onko tämä pakkaamista?**

Kyllä. Poikkeuksena ovat yrityksen omat, sisäiset siirrot, jolloin pakkauksia ei toimiteta markkinoille.

HYÖTYKÄYTTÖ

● **Miten yritys voi itse hoitaa hyötykäytön jos se ei halua liittyä PYR:in?**

Keräämällä markkinoille toimitetut pakkaukset ja järjestämällä omalla kustannuksellaan niiden hyödyntämisen materiaalina tai energiana. Käytännössä suurin osa yrityksistä ei voi mitenkään tätä itse hoitaa.

● **Mitä tuottajayhteisöt tekevät? Tulevatko ne hakemaan yritysten pakkaukset?**

Eivät. Tuottajayhteisöjen rooli on organisoida pakkausten hyötykäyt-

töä. Ne huolehtivat siitä, että määritellyt prosentitavoitteet täyttyvät. Tuottajayhteisöt saavat hyötykäytettävän materiaalin pakkausjätteen kerääjiltä ja kuljettajilta, mutta keräily ja kuljetus eivät vielä ole hyötykäyttöä.

● **Mitä vastinetta yritys saa liittymis- ja vuosimaksulle?**

Yritys on hoitanut velvoitteensa ja noudattanut lakia. PYR:in kuulumisesta on myös etua esim. markkinoinnissa (PYR rekisteröitynyt -merkki).

● **Entä mahdollisille hyötykäyttömaksuille?**

Hyötykäyttömaksut käytetään hyötykäytöstä aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Yritykselle tämä on halvin tapa huolehtia hyötykäyttövelvoitteesta.

RAPORTOINTI

● **Onko sellainen yritys raportointivelvollinen, jonka liikevaihto on yli 5 Mmk, mutta pakkauksen määrä on hyvin vähäinen (esim. tuo maahan suuria ja kalliita koneita)?**

Kyllä. Liikevaihtorajana on 5 Mmk ja sen ylittyessä yritys on raportointivelvollinen, riippumatta markkinoille toimitettujen pakkausten määrästä.

● **Jos maahantuojana on ulkomainen yritys, koskeeko päätös sitä ja joutuuko se raportoimaan?**

Maahantuoja on vastuussa Suomen markkinoille toimittamistaan pakkauksista kotipaikastaan riippumatta ja näin ollen myös raportointivelvollinen, mikäli 5 Mmk:n liikevaihtoraja ylittyy.

● **Onko maahantuoja pakkaaja siltä osin, kun hän purkaa tulevat tuotteet pakkauksista ja pakkaa samoihin pakkauksiin vientiin meneviä tuotteita?**

Ei. Nämä pakkaukset yritys voi jättää merkitsemättä kyselylomakkeeseen. Ainoastaan maahantuodut ja Suomeen jäävät pakkaukset raportoidaan.

● **Jos yritys ostaa pakkauspalvelunsa toiselta yritykseltä, kuka on pakkaaja ja raportointivelvollinen?**

Tuotteen omistaja pakkaushetkellä eli pakkauttaja.

● **Pitääkö kaikista kyselylomakkeessa ilmoitetuista pakkauksista maksaa hyötykäyttömaksuja?**

Ainoastaan "Itse kotimaan markkinoille pakatut" sekä "Maahantuodut" -sarakkeisiin merkityistä pakkauksista maksetaan hyötykäyttömaksua. Vientiin menneistä pakkauksista ja niiden hyödyntämiskustannuksista vastaa vastaanottajayritys oman maansa lainsäädännön mukaisesti.

● **Miten oma hyötykäyttö tai muu jälkikäyttö eroaa uudelleentäytöstä tai -käytöstä?**

Omaa hyötykäyttöä on ainoastaan omassa yrityksessä tapahtuva pakkauksen hyötykäyttö materiaalina tai energiana. Uudelleentäyttö tai -käyttö on pakkauksen käyttämistä uudelleen sellaisenaan.

● **Miten raportoidaan Ahvenanmaalle menevät pakkaukset?**

Ahvenanmaalle menevät pakkaukset merkitään vientiin menneiksi, koska Ahvenanmaalla on oma hyötykäyttöjärjestelmänsä, eikä se kuulu Suomen pakkaus päätöksen piiriin.

PAKKAUSTEN OPTIMOINTI

Pakkausjätteen vähentäminen pakkaussuunnittelun avulla

Torstai 31.5.2001
Marina Congress Center Helsinki

EU:n pakkaus- ja pakkausjätedirektiivissä säädetään toimenpiteistä, joiden ensisijaisena tarkoituksena on pakkausjätteiden syntymisen ehkäiseminen. Myös direktiivin perusteella annettu valtioneuvoston päätös asettaa pakkausjätteiden syntymisen tavoitehierarkiassa ykkössijalle. Valtioneuvoston päätös sisältää lisäksi määrällisen tavoitteen pakkausjätteen vähenemiselle.

Lähemmäs yritysten arkista pakkaussuunnittelua nämä lainsäädännössä asetetut tavoitteet tulevat CEN-standardien myötä. Näissä standardeissa määritellään, mitä pakkauksilta jatkossa edellytetään, jotta ne ylipäänsä voidaan markkinoille luovuttaa. Samoin standardit määrittelevät dokumentoinnin, joita yrityksiltä edellytetään lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi. Itse asiassa nyt esillä olevat CEN-standardit ovat jatkossa jokaisen pakkaussuunnittelijan välttämätön ohjekirja.

Paitsi virallisissa standardeissa myös alan tutkimuksen piirissä ja koko pakkausketjun sisällä on runsaasti käyttökelpoista tietoa kiristyvien ympäristövaatimusten täyttämiseksi pakkaussuunnittelussa. Pakkausraaka-aineiden valmistuksesta aina vähittäiskauppaan asti on viime vuosina jouduttu tarkoin miettimään koko pakkaussuunnitteluprosessi optimoinnin ja syntyvän jätteen vähentämisen kannalta.

Nyt tähän kokonaisuuteen liittyvä laaja tietämys on koottu Suomen Pakkausyhdistyksen järjestämään päivän mittaiseen seminaariohjelmaan. Alan parhaat asiantuntijat pakkausketjun eri osista jakavat tukevan paketin käytännönläheistä tietoa siitä, mitä jatkossa pakkassuunnittelulta edellytetään ja millä keinoin haasteisiin voidaan vastata. Tilaisuus on tarkoitettu kaikille pakkausalan päätöksentekoon osallistuville.

Tilaisuus järjestetään torstaina 31.5.2001 Marina Congress Centerissä Fennia I salissa osoitteessa Katajanokanlaituri 6, Helsinki. [Ilmoittautumiset 23.5.01 mennessä](#) puhelimitse (09) 6840 340/Kaisu Vähämäki, sähköpostilla kaisu.vahamaki@pakkaus.com.

Osallistumismaksu on Suomen Pakkausyhdistyksen jäsenyrityksissä toimivilta 1 900 mk, muilta 2 100 mk ja se laskutetaan tilaisuuden jälkeen. Ilmoittautumisajan umpeuduttua osallistumisensa peruuttaneilta peritään puolet maksusta. **Osallistumismaksu sisältää luennot, jaettavan kirjallisen materiaalin ja ohjelmaan merkityt tarjoilut.**

OHJELMA

Torstai 31.5.2001

- 8.45–9.00 **Ilmoittautuminen**
- Avaus**
Toim.johtaja *Timo Antila*
Metsä-Serla Takon Kotelotehdas Oy
Suomen Pakkausyhdistyksen
hallituksen puheenjohtaja
- 9.05–9.45 **Pakkauksen perustehtävät ja ympäristösäännökset – ylittämätön ristiriita?**
Direktiivin ja CEN-standardin sisältö pakkauksen perustehtävien kannalta
- tuotteen suojaaminen
 - käsittelyn helpottaminen
 - tuotteesta kertominen
- Toiminnanjohtaja
Annikka Leppänen-Turkula
Pakkausteknologia-PTR ry
- 9.45–10.30 **Pakkausten ympäristövaikutusten arviointi**
- elinkaariselvitykset
 - käytettävissä olevan tiedon luotettavuus
- Erikoistutkija *Yrjö Virtanen*
VTT Kemian tekniikka
- 10.45–11.30 **Pakkausmateriaalien valmistus ja ympäristövaikutusten minimointi**
- raaka-aineen käyttö
 - energian kulutus
 - päästöt
- Tekninen asiakaspalvelupäällikkö
Päivi Suutari
Stora Enso Oyj
- 11.30–12.30 **Lounas**
- 12.30–13.15 **Ympäristökuormituksen minimointi pakkauksia valmistavassa teollisuudessa**
- materiaalin käytön optimointi
 - prosessin ympäristövaikutukset
- Kehityspäällikkö *Tommi Lehikoinen*
UPM-Kymmene Oyj Walki Wisa
- 13.15–14.00 **Ympäristönäkökohdat ja pakkaavan teollisuuden ratkaisut**
- pakkaussuunnittelu
 - materiaalivalinnat
 - rakenteet
- Technical Consultant *Veijo Salminen*
Nokia Networks Oy
- 14.00–14.20 **Kahvitauko**
- 14.20–15.00 **Kaupan ympäristövaatimukset ja pakkaukset**
- jakelutekniikka ja ympäristö
 - kaupan valinnat ympäristön kannalta
- Ympäristöinsinööri *Riika Kauppi*
Inex Partners Oy
- 15.00–15.30 **Palautuvat yksiköt – ratkaisu pakkausjäteongelmaan?**
- materiaalin kulutus verrattuna kertapakkauksiin
 - palautusjärjestelmät
 - pesu- ja puhdistus
 - kustannukset
- Logistiikkapäällikkö
Markku Piekkänen
Alko Oy
- 15.30–16.00 **Viranomaisen näkemys**
Ylitarkastaja *Juha Koponen*
Ympäristöministeriö
- 16.00 **Tilaisuuden päätös**

• Tuottajayhteisöjen yhteystiedot •

Suomen Aaltopahviihdistys ry

Anneli Laakso
c/o Stora Enso Packaging Oy
PI 4, 15701 Lahti
anneli.laakso@storaenso.com
puh. 020 462 7233
fax (03) 752 0237

Suomen Kuluttajakuitu ry

Olli Aaltonen
c/o Takon Kotelotehdas Oy
PI 207, 33101 Tampere
olli.aaltonen@takocpl.metsaserla.fi
puh. 010 463 5353
fax 010 463 5375

Suomen Teollisuuskuitu Oy

Pertti Kleemola
c/o UPM-Kymmene Oyj, UPM Pack
PI 40, 37601 Valkeakoski
pertti.kleemola@upm-kymmene.com
puh. 020 416 3442
fax 020 416 2288

Suomen NP-kierrätys Oy

Matti Pankakoski
c/o Valio Oy
PI 20, 00039 Valio
matti.pankakoski@valio.fi
puh. 010 381 2579
fax 010 381 2385

Suomen Keräyslasiyhdistys ry

Markku Piekkänen
c/o Alko Oy
PI 33, 01301 Vantaa
markku.piekkanen@alko.fi
puh. (09) 5765 5250
fax (09) 5765 5621

Mepak-Kierrätys Oy

Heikki Riste
Iso Roobertinkatu 1 A,
00120 Helsinki
heikki.riste@pyr.fi
puh. (09) 6162 3210
fax (09) 6162 3100

Suomen Palautuspakkaus Oy

Tapio Lehtinen
PI 119
00241 Helsinki
tapio.lehtinen@palpa.fi
puh. (09) 8689 8663
fax (09) 278 7511

Suomen Uusiomuovi Oy

Vesa Kärhä
PI 4
00131 Helsinki
vesa.karha@kemia.ttiitot.fi
puh. (09) 1728 4326
fax (09) 171 164